

Præsentation for Folketingets Energiudvalg og Boligudvalg fredag en 22. januar 2021.

Energirenovering af den eksisterende bygningsmasse herunder EU-initiativet Renovation Wave.

Af Gunde Odgaard, sekretariatschef i Bygge-, Anlægs- og Trækartellet (BAT).

Kære udvalgsmedlemmer,

Jeg måtte desværre, med kort varsel, melde forfald til at deltage i Høringen om Bæredygtigt Byggeri fredag den 22. januar. Det skal jeg beklage. Derfor fremsendes i stedet denne redegørelse.

Præmissen for denne redegørelse er: At den energi vi ikke bruger, er den billigste, den der forårsager mindst udledning af drivhusgasser og gør den grønne omstilling mere overkommelig!

Det burde i sagens natur være indlysende for de fleste. Alligevel er der i Danmark stemmer i debatten, der ikke forsømmer en lejlighed til at tale energirenovering og energieffektivisering ned. Det er sjovt nok oftest dem, der lever af at sælge strøm, der fremfører disse holdninger.

Klimapartnerskabet for Bygge og Anlæg afleverede i marts 2020 sine 27 forslag til Regeringen. 5 af forslagene var prioriteret og det første forslag lød: "Intelligent styring og energirenovering". Det peger ind i kernen i det, som vi skal tale om i dag.

Allerede i 2017 påpegede **Klimarådet** i deres Rapport, at energirenovering af den eksisterende bygningsmasse er en billig og særdeles effektiv måde at spare energi på. Det giver mening samfundsøkonomisk, og det er let at gå til. Stort set samme konklusion er gengivet i Klimarådets rapport fra 2020.

EU har med sit initiativ **Renovation Wave** (se særskilt bilag herom) gjort energirenovering af den eksisterende europæiske bygningsmasse fra før 1980 til et af EU's flagskibe i forhold til grøn omstilling, energibesparelser, jobskabelse i et post Corona EU og som middel til at nå klimamålsætningerne. Ambitionen er, at der skal energirenoveres 35 millioner bygninger i EU's medlemslande inden udgangen af 2030.

I organisationen **C40**, som tæller verdens store byer, har man vedtaget et program der hedder "Clean Construction". Også her spiller energirenovering af den eksisterende bygningsmasse en helt central rolle for, at verdens storbyer og megacities kan nå deres klimamålsætninger. Her innoveres der også kraftigt indenfor begrebet "smart cities", som alt andet lige er en del af byernes grønne omstilling med et stort fokus på "smart buildings". BLOXHUB i København er førende i at indsamle og udvikle nye løsninger, viden og metoder for at få vores byer til at fungere bedre for borgerne og ruste dem til fremtiden.

Alle peger på nødvendigheden af at spare på energien for at kunne komme hurtigst muligt og billigst muligt i mål med at omstille til grøn og vedvarende energi. Alle peger på den eksisterende bygningsmasse som en forløsende nøgle til at nå målene. Bare ikke rigtigt i Danmark.

Tager EU, C40, Klimarådet, forskere/videnskabsfolk, bygge- og anlægsbranchen og rigtig mange andre godt og grundig fejl?

Eller skulle vi måske i Danmark alligevel interessere os noget mere energirenovering og energieffektivisering?

I kender alle Klimarådets rapporter og vurderinger, I kender anbefalingerne fra Klimapartnerskabet og I kender indholdet, virkemidlerne og målsætningen i Renovation Wave. Kan vi ikke godt ud fra dette sætte lidt ekstra turbo på i Danmark?

Det er fint at udskifte oliefyr. Godt at Landsbyggefonden fik indbygget en målsætning om energirenovering af den almene boligmasse og fik frigivet egne midler hertil. Der findes oplysningsmaterialer og rådgivning, Bolig-job-ordningen er til nød lidt lysegrøn. Flere ting peger trods alt i den rigtige retning.

Bygninger ejet af stat, kommuner og regioner skal imidlertid gå forrest i denne indsats. Gi skolen, plejehjemmet, daginstitutionen, idrætshallen og rådhuset et energicheck. Find ud af hvad der bedst kan betale sig at gøre og så få det gjort. Lav en plan for i hvilket tempo energirenoveringen skal foregå. Måske der skal skiftes varmekilde, sættes nye vinduer i, isoleres bedre, etableres intelligente el-, ventilations- og varmestyringssystemer, arbejdes med adfærd for dem der bor i, arbejder i eller benytter bygningen. Alt sammen viden og kunnen vi har i rigelige mængder. Få det nu sat i spil!

Der skal udvikles "håndholdte plug and play" løsninger for private bygningsejere. Især for parcelhusejere (ejerboliger) er det vigtigt, at energirenovering er let at gå til og bygger på et prioriteret uvildigt energicheck af din bolig.

For at få del i EU-midlerne i Renovation Wave, skal man udarbejde en **National Handlingsplan for energirenovering**. Sådan en har vi ikke i Danmark. Der er desværre heller ikke tegn i sol og måne til, at vi får en! Når man forhører sig derom i diverse ministerier, er svaret desværre, Nej!

Det kunne være særdeles godt, hvis Folketingsudvalgene kunne bestille en Handlingsplan efter modellen for Renovation Wave!

Det burde være indlysende, at vi fra dansk side skal kaste os aktivt ind i Renovation Wave indsatsen. Vi burde stille os selv i spidsen for indsatsen. Udover det positive i klimamål og grøn omstilling, vil danske virksomheder af alle slags inden for byggeriet kunne få kæmpe stor glæde (opgaver) af Renovation Wave. Det samme gælder naturligvis på verdensplan, når det gælder målsætningerne i verdens store byer (C40).

Men det kræver nok, at vi yder en større indsats på hjemmefronten ved at gå foran med konkrete handlingsplaner, systemiske løsninger, skalering og dokumenterede effekter, end det vi kan fremvise for nuværende!

Selvom vi i Danmark måske skulle ende med at synes, at energirenoveringer og energieffektivisering er noget humbug, der ikke kan betale sig, så er det efterspurgt alle andre steder. Alene af den årsag (eksportpotentialet) burde vi interessere os for det!

Renovation Wave har også som sin målsætning at energirenovere de boliger, som den dårligst stillede del af befolkningerne bor i. EU-Kommissionen er kommet frem til, at de energimæssigt dårligste bygninger bebos af de dårligst stillede EU-borgere og skaber energifattigdom.

Qua vores almene boligkvalitet og de kontinuerlige renoveringer, er det nok ikke helt sådan i Danmark. Imidlertid kan vores erfaringer med renoveringer i den almene sektor spille direkte ind i at løse de problemstillinger, som EU-Kommissionen rejser. Her skal der nemlig anvendes systemløsninger. Så det må ligge lige til højrebænet, at danske erfaringer og løsninger fra de almene boliger kan bringes i anvendelse som systemeksport til en række EU-lande!

Fra et **beskæftigelses- og aktivitetsmæssigt** synspunkt, så er renoveringer et særdeles godt middel til at holde folk i arbejde. Alt efter renoveringsopgaven er det ikke ualmindeligt, at en fuldtidsansat bygningsarbejder afføder 0,6-0,8 fuldtidsjob fordelt på andre brancher. Materialer skal produceres og transporteres. Der skal laves beregninger og gives tilladelser og der skal nok også blive solgt et par ekstra stykker smørrebrød til frokost!

Så ud fra en beskæftigelsesmæssig synsvinkel har renoveringsopgaver i bygninger et meget stort potentiale. Hvilket EU-Kommissionen jo også peger på.

Til slut vil jeg nævne **begrebet kvalitet**. Ikke bare den fysiske holdbarhed, men også den funktionelle kvalitet der gør, at bygninger let kan omdannes til en anden funktion end den oprindelige og således få en længere levetid, hvis den ellers kan holde. Det er målt i drivhusgasser langt mere fremkommeligt at renovere end det er at rive ned og bygge nyt. Derfor fokus på holdbarhed og funktionalitet! Totaløkonomi og dermed en bygnings forventede levetid og driftsomkostninger skal derfor indgå i byggeriets grønne omstilling og som en central parameter i bæredygtigt byggeri.

Vi kan godt bygge billigt og dårligt. Det gør vi desværre hver eneste dag. Imidlertid er der oftest er stor forskel på opførelsesomkostninger og salgspris. Tit sælges boliger til 4-5 gange opførelsesomkostningerne!

Billigt byggeri ender bare altid med at blive dyrt for både det pengemæssige regnskab og for CO2 regnskabet i den sidste ende. Desuden skaber det en dårlig stemning! Det har også en pris! Som de siger i England: "Penny wise, pound foolish"!

Det er fint at genanvende byggematerialer, og vi skal blive bedre til det. Stor respekt for det. Men det er trods alt noget lettere og meget billigere at kunne **genanvende en bygning** uden at splitte og skille den ad først.

Befolkningsprognoseerne for Danmark siger, at vi vil være ca. **600.000 flere danskere i 2050**. Det svarer nogenlunde til det samlede antal indbyggere i Aarhus, Odense og Aalborg. Vi kan sagtens nå at bygge plads til disse 600.000 mennesker. Men det kunne være rigtig godt, hvis vi allerede nu beslutter os for at gøre det klogt, bæredygtigt og i kvalitet!

Jeg står naturligvis til rådighed for kommentarer, spørgsmål og drøftelser, hvis I skulle få lyst til at kontakte mig på telefon 40747475 eller mail gunde.odgaard@batkartellet.dk

Venlig hilsen

Gunde Odgaard